

fontosabb filmeséről Strauss. Filmet kellene csinálni belőle.

DUKAY NAGY ÁDÁM

(Szerkesztette Frédéric Strauss, fordította Varga Emese, Osiris Kiadó, Budapest, 2005, 266 oldal, 2480 Ft)

A halál kilovagolt Perzsiából

Azt már az elején leszögezhetjük, hogy a Hajnóczy Péter műve alapján, évek alatt elkészült film nem lesz a multiplexek nagy sikerfilmje, a pattogatottkukorica-ipar fellendülése sem köthető majd hozzá. A film valószínűleg lassan, kisebb mozik kisebb termeiben pereg majd, ahol a kisebb székekbe süppedve, Traubit vagy egy üveg sört (ebből azért lehet hogy marad a film végére) szorongatva nézik a filmet azok, akik a mozikban nem csak a szórakozást keresik, majd a közszolgálati televíziók is rendre műsorra tűzik a filmet. Lassan hálózza, köti magához a film a nézőit, talán örökre, mint az alkohol, amely, mint tudjuk, öl, butít, nyomorba dönt, ennek tudatában időnként ki többször, ki kevesebbszer mégis meghúzza az üveget.

Háromévnyi alkohalmámor után dönt úgy az író (akit Melis László, Hajnóczy egykori barátja

alakít), hogy itt az ideje az alkotásnak; az italt is félrerakja, persze csak részben, a bort egyébként is inkább csak szódával inná. Előtte az üres papír, mellette egy pohár, borral. Az író környezete, élettere többnyire a lakása, ezt szinte alig hagyja el, soha nem csönget senki, még a postás sem, pláne nem kétszer, a telefon sem csördül meg, mintha szomszédok sem lennének, csak a nagy magány és természetesen az alkohol: kisfröccs, nagyfröccs, hosszúlépés vagy éppen két deci tisztán. A lakás sötét, elhanyagolt, a bútorok a szoba közepén keresztben, az íróasztalon rendetlenség, a polcon porosodó, rég nem használt könyvek, az ágy – valószínűleg – évek óta bevetetlen. Mindezzel teljesen összhangban van a film képi világa is: mérhetetlenül egyszerű, kicsit poros, lassú, szemcsés, kissé megsárgult-megbarapult, mintha egy vastag falú, borral és zsíros ujjlenyomatokkal teli üvegpoháron keresztül látnánk az író szenvedéseit, tusáját, miközben írna, de leginkább iszik.

A külvilággal a kapcsolatot a talponálló, a pinceborozók jelentik, de itt is szinte csak addig, amíg a kocsmáros megtölti az össze-összekoccanó literes üvegeket, mialatt az író egy kisfröccsöt azért le-lehúz. Körülötte üveges tekintetek, amelyek mögé egyre nehezebben látni be, tulajdonosaik egyre mélyebbre zárkóznak, húzódnak vissza, távol mindentől és mindenkitől. Ilyen az

író is, aki a múltba réved, s lassan sercegni kezd a toll, a kamera.

„Talán Krisztina? Talán a Geodéziai Intézet és Krisztina? Igen, talán Rákoscaba, aztán a Geodéziai Intézet és Krisztina. Talán futja belőle egy elbeszélésre.” Futja. Megelevenedik az író múltja: hosszú évek magánya után megismerkedik egy lánnyal, akivel rendszeresen töltik együtt az időt, de egy-két (később lesz több is...) feltétel azért akad, mielőtt engedélyezve lenne a strandon a hát napkrémmel való rituális bekenése. A feltétel pedig a sörözés és cigizés abbahagyása.

Sajátos, a képzeletbeli, elbeszélésbeli, valamint az alkohol és a különös víziók közti létben lebeg az író, amelyek közt azért van átjárás, de könnyű elveszíteni, hol is vagyunk, hol is van ő. Az íróat nagyszerűen,

visszafogottan, mégis hihetetlenül őszintén jeleníti meg Melis László, aki egyúttal a film zeneszerzője is. De az őszinteség igaz a többi színészre is, a fiatal író játékos Schneider Zoltánra, illetve a hölgyet alakító Verebes Lindára. *A halál kilovagolt Perzsiából* Horváth Putyi első nagyjátékfilmje, a film producere Tarr Béla volt. Talán ezzel kellett volna kezdeni, s akkor már az első sorok után mindenki számára nyilvánvalóvá vált volna, milyen stílusú alkotásról lehet szó. A halál kilovagolt Perzsiából, s lassan beügetett a mozikba. Nem egy elsőrandis film.

NEDBÁL MIKLÓS

(Rendezte: Horváth Putyi, operatőr: Kodolányi Sebestyén, szereplők: Melis László, Verebes Linda, Schneider Zoltán, Takács Kati)